

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmayerjev trg 1
Tel. št. 73.

Leto XXII.

št. 24.

Kranj, 11. junija 1938

Izhaja vsako soboto.

Naročnina: celoletno 40.- Din, polletno 20.- Din,
četrletno 10 Din.

Dve naši rani

Koncem meseca maja in začetkom meseca junija je priredil pripravljalni odbor Lige proti alkoholizmu sodelovanjem Higijenskega zavoda v Ljubljani trenostni teden. Po celi Sloveniji so se vrsila v okvirju tega teda predavanja, sodelovanjem raznih gospodarstvenikov, sociologov, zdravnikov in pedagogov se je skušalo najti pot za rešitev vseh vprašanj preporoda našega naroda, pri katerem se kažejo včasih že znaki v sledovi alkoholizmu. Upamo, da je celo prireditev uspela in vzbuđala med našim narodom ono zanimanje, ki je tako potrebno, da bi zamisel Lige proti alkoholizmu obrodila sadove in povzdignila moralno krepost našega naroda, v kateri je prav za vso našo bodočnost. Ravnino od moralne kreposti naroda je odvisen njegov napredok v gospodarskem, kulturnem, socialnem in političnem polju.

Ni pa samo alkoholizem, ki našemu narodu škoduje na vseh poljih. V mislih imam namreč drugo slabo lastnost, ki se tako širi med našim ljudstvom in ki zelo močno jemlje razmah za med našo mladino. Malo je namreč med nami ljudi, ki bi bili v svojem delovanju na raznih poljih svojega udejstvovanja tako strogo objektivni, da bi mogli izločiti iz javnega življenja svoje čisto osebne ozire. Spomnimo se nekoliko nazaj!

Ali bi se mogel povzpeti na tako višino in tako dolgo obdržati v škodo slovenskega naroda na pr. zloglasni JNS režim, če se med Slovenci ne bi našli ljudje, ki so v svojem političnem delovanju gledali samo na osebne koristi in ne na koristi slovenskega narodnega življenja? Menda nikjer politična neznačajnost in iskanje osebnega blagostanja s pomočjo političnih struj ni takoma višku kakor raven pri nas. Samo pri nas se more zgodi, da človek danes pljuje na to, kar je včeraj koval v zvezde. Zalosten primer za to je pač na pr. konkordatsko vprašanje, ki pa je po svoji važnosti še posebej vprašanje zase. Redki so ljudje, za katere moremo zanesljivo reči, da so bili vedno altruisti, da so imeli vedno pred očmi samo koristi naroda, da so pri vsem svojem političnem delovanju gledali in se potegovali samo za koristi naroda, slovenske skupnosti. Ponosni smo pa lahko, da imamo raven pri naših katoliških voditeljih take svete primere nesobičnega dela za narod, s kakršnimi se ne more krasiti noben naš politični nasprotinik.

Ali bi naši politični nasprotiniki mogli insecnirati šenčurske dogodke, če se ne bi našli med njimi ljudje, ki so pri vseh svojih postopkih iskali samo samega sebe, svoje osebne koristi in niso nikdar niti pomisli, kako malo je vse to v skladu z moralno in značajnostjo vsakega posameznika, če že niso hoteli misliti na splošno skodo in nesreč?

In kje naša društva naletijo na največ težav v svojem delovanju, ki je res nesobično? Ravnino pri raznih „uzljenjih veličinah“, ki nikdar ne morejo podrediti svojih osebnih ozirov splošnemu napredku in obči koristi društva. Ali ni bil na pr. že neštetočrat režiser raznih odrov po naših društvenih pred velikim vprašanjem, če bo sploh mogel uprizoriti izbrano delo? In zakaj? Ker premnogi smatrajo svoje delovanje le za sredstvo uveljavljanja svoje osebnosti v katemkoli oziru. Koliko prireditev je mogoče že padlo v vodo, ker se je med prireditelji našel nekdo, ki ni mogel, oziroma ni hotel sodelovati samo iz osebne užajenosti? Morda zato, ker je bil premalo upoštevan? In tako dalje! Primorov nešte!

S skrbjo moram ugotoviti, da se te slabosti pojavljajo tudi že med našo mladino. Ali res moremo danes več tako vrgajati, kakor so nekdaj to znali naši starci? Pojdimo za njihovim

zgledom in ciljem, ki je bil: korist in dobrobit slovenske katoliške skupnosti.

Te misli sem imel, ko smo v Sloveniji napovedali boj alkoholizmu. Tudi to drugo rano v značaju naših ljudi bo treba prav tako zdraviti in celiti kakor alkoholizem.

ce želimo sebi in rodu moči in sreče, bomo

moralni Slovenci tudi tukaj na drugo, zrelo pot, s tako vzgojo pa začeti že pri mladini. Ne dajmo, da bi na naši tako priznanih in hvaljenih kulturnosti trpeli tako grde madeže, ki sesajo sok na našem slovenskem narodnem telesu in ki zato slablji in hira, če je pri posameznikih egoizem — prevelik.

— sc

Esperanto na 34. mednarodnem evharističnem kongresu v Budimpešti

Katoliška liga na Madžarskem je v okviru mednarodnega evharističnega kongresa priredila tudi prvi evharistični esperantski kongres, ki je zelo lepo uspel. Kongresa so se udeležili katolički esperantisti iz Češkoslovaške, Holandske, Italije, Jugoslavije, Kitajske, Madžarske in Rumunije. Najzanimivejša osebnost na kongresu je bil vsekakor kitajski škof Yu-Pin iz Nankinjske. Kongres je počastnil posebno veliko število duhovnikov.

Z vsega zvečer (24. maja) so se zbirale esperantske skupine v Maria utci. Nas je posebno presenetilo veliko število tramvajskih uslužencev in šoferjev, ki so nosili napis „Esperanto“ kar je bilo inozemskim esperantistom posebno dobrodošlo. Pozdravni večer v čast došlim gostom v mestnem vrtu v Arena utci je nadveč dobro izpadel. Vsi so se posluževali samo esperanta, tolmači so bili nepotreben, kar je navdušilo posebno one esperantiste, ki še niso imeli prilike govoriti z esperantisti druge narodnosti.

V četrtek zjutraj je daroval sv. mašo nankinski škof Yu-Pin v jezuitski cerkvi na Setovskej ter. Skoro vsi esperantisti so pristopili k nizi Gospodovi. Po sveti maši je sledila esperantska pridiga. Pridigoval je dr. Frančišek Erdey, univerzitetni profesor in papeški komornik. Tudi mnogi neesperantisti so poslušali pridigo in izprševali navzoče, v katerem jeziku neki pridiguje.

V petek 27. maja pa se je vršil prvi evharistični sestanek katoličkih esperantistov v priznani jezuitski dvorani v Maria utci. Zbralo se je nad 200 esperantistov. Ko so odpeli evharistično himno v esperantskem jeziku, je otvoril zborovanje P. Frančišek Zsiroš, S. J. dr. Frančišek Endey, burno pozdravljen od vseh navzočih, ki govorili temi „Vez ljubezni“. Kot tretji govornik je nastopil apostolski vikar v Nankingu Yu-Pin, ki je razpravljal o temi „Evharistija in socialno pomirjenje“. Na to predavanje so esperantisti posebno pazili, kajti zanimalo jih je, kako bo kitajski škof izgovarjal esperanto, a že po prvih stavkih so bili veselo iznenadeni, saj so razumeli vsako besedo. Tako so se vsi presredki nekaterih razblinili v nič.

Dobro upelo prvo zborovanje je zaključil dr. Avgust Marezell.

V soboto 28. maja je daroval sv. mašo v jezuitski cerkvi grof Gyula Zichy, nadškof v Kalocsi. Kanonik Gyula Lajos pa je pridigoval o temi „Sveti obhajilo — nač vsakdanji kruh“.

Ob 10.50 se je vršilo v jezuitski dvorani v Maria utci drugo evharistično zborovanje, ki je bilo raven tako dobro obiskano kakor prejšnji dan.

Zborovanje je otvoril g. Mihalik. Kot prvi govornik je nastopil p. dr. Modesto Carolfi iz Italije, ki je razpravljal o temi „Evharistija in družina“. Hubert J. M. Eras, župnik iz Holandske je govoril o Evharistiji in katoliški akciji, p. dr. J. P. Kao iz Kitajske pa je poročal o kitajskih misijonih ter je pozival vse navzoče, naj molijo za kitajsko misijone, ki kljub nasičju in premogom trpljenju zelo dobro uspevajo. Na Kitajskem je sedaj že nad 5 milijonov katoličanov. Zelo ovira misijonsko delo sedanja vojna med Japonsko in Kitajsko.

Kot zadnjji govornik je nastopil Johan Fel földi, ravnatelj meščanske šole, ki je govoril o katoliškem svetovnem nazoru.

Na predlog nankinskega škofa Yu-Pina so zborovalci izvolili stalni odbor za vpeljavo esperanta v evharistične kongrese. Za predsednika je bil soglasno izvoljen dr. Erdey, v častnem odboru pa so soglasno izvolili Yu-Pina, škofa v Nankingu, dr. Eltschknerra, škofa v Pragi in grofa Gyula Zichija, nadškofa v Kalocsi. Ta odbor bo stopil v stik z vsemi katoliškimi ligami.

Dobro uspelo zborovanje je zaključil kanonik Gyula Lajos.

Zvečer istega dne pa je bil slovesni evharistični večer v dvorani železniškega kluba. Najuspejšča točka večera je bila uprizoritev misijerja sv. maše. Dr. Kalocsy pa je žel buren aplavz za svojo himno, ki jo je spesnil na čast presveti Evharistiji.

V nedeljo so se esperantisti razšli z željo, da se na prihodnjem evharističnem kongresu zopet snidejo v čim večjem številu.

Golobič Peter.

Duraja golova*

„Slovenski Narod“ je v svoji rubriki „Iz pod sita“ prinesel dne 7. t. m. sledeče:

„Kranjska Slobota“ bi po pravilih sicer ne spadala na to mesto. Toda izjema je dovoljena že zato, ker ni pravila brez izjemne. V svoji sobotni številki se je zaključila v „Slovenski Narod“, pa se je nesmrtno blamirala. Ne samo med nami živeči Rusi in Slovenci, ki so bili med vojno v ruskem ujetništvu, so vedeli, kaj ponosi naš članek. Rusija nima modernih cest. Kranjska Slobota“ pa tega ni razumela in otdod njeni čudoviti polomija.

Gospod, ki je napisal v zadnji številki Slobote člančič: „Čudovita modrost iz Rige“ bodi zaenkrat povedano na uho, da je pisal članek Rusija nima modernih cest“ v „Slovenskem Narodu“ nekdo, ki mu gre ruščina najmanj tako gladko, kakor njemu slovenščina. Če tega ne verjame, naj pride v uredništvo „Slovenskega Naroda“ na pomenek, pa se bo prepričal, da je ustrelil kapitalnega kozla. Bog nas varuj, če bi se taki časnikarji s svojim delom pristevali med časnikarje. Kdor nima toliko soli v glavi, da bi poznal razliko med potegavščino in resno mišljenjem člankom, mu pač ni pomoči. Ruščina poznata tudi izraz „duraja golova“ kar naj si kranjska Slobota“ zapomni, da ji bodo v boleči prihranjene podobne blamaže.“

* neumna glava, op. uredništva.

Tedenske novice

KRANJ

Nesreča na železniški progri pod gaštejskim klancem. V torek 7. junija ob 9. zvečer se je peljal 38 letni posestniški sin Ivan Čebulj doma iz okolice Komende po gaštejskem klancu proti Kranju. Vsled prihajajočega brzovlaka se je prestrašil in skočil preko zapornice. Pri tem se je vajeti stregale in konj je sam zdrel po progri pred vlastkom. Čim je konj čutil, da je kolesje brzovlaka tik za njim je skočil iz proge na drog za vodno črpalko, pri čemer je dobil tako hude poškodbe, da so ga morali prihodnje jutro ustreliti. Tudi voznik Ivan Čebulj se je precej ponesečil, pri skoku konja čez zapornico se je nameč voz obrnil in poškodoval Čebulja. Po nesrečnega voznika so pripeljali v Kranj k zdravniku.

Res lepa verska manifestacija je bila na binkoštno nedeljo v Kranju. Možje in fantje iz kranjske dekanije so se zbrali za proslavo 100 letnice rojstva edinoga slovenskega kardinala in preroditelja verskega življenja Slovencev Missie. Po govoru v župni cerkvi, ki ga je imel škofijski kanceler čg. J. Jagodic, se je po mestu razvila mogočna procesija mož in fantov z Najsvetejšim. Procesijo je vodil mil. stolni prosti in generalni vikar Ignacij Nadrah. Ganljivo je bilo prisostvovati procesiji in gledati nekaj tisoč moških, ki so glasno molili po mestu rožni venec ter s tem javno dajali zadoščanje Bogu za neštevilne bogokletje in bogoskrbstvo. Po zaključni besedi g. mil. stolnega prošča pred Nasvetejšim o katoliškem junataštu so prihoditev zaključili s pesmijo „Povod Bož“ ter se razšli po svojih domovih širok kranjske dekanije.

Kakor je že znano, je meščanska šola v Kranju dovoljena od prosvetnih oblasti ter je to zadevni odlok že izdan. Sedaj je občina zaprosila za komisjski ogled radi določitve prostora. S prihodnjim šolskim letom bo meščanska šola v Kranju že pričela s poukom. Stojnica, ki se nahaja na koncu roženvenskega klanca pred pisarno tovarne Sirc, ima zelo neprikladno lego ter nudi vedno priliko tudi za večje prometne nesreče. S svojo nerodno lego popolnoma zapira pogled na cesto proti Delavskemu domu, od koder pešec ne bo viadel prihajajočega vozila prej dokler ne pride že skoraj v sredino ceste.

Upamo, da bodo naše oblasti ukreple po trebno, da se ta nevarnost odstrani, ker so se že dogajali slučaji prometnih nesreč ravno zaradi te stojnice.

Na kranjski gimnaziji je bilo koncem šolskega leta 713 učencev. Od teh je izdelalo razred z odličnim uspehom 41, s prav dobrim uspehom 158 in 254 z dobrim uspehom. Vsega je izdelalo 453 dijakov, v odstotkih 60.73%. Letošnji uspehi na gimnaziji je precej boljši od lanskega in sicer za 5.77%.

Popravni izpit ima 171 dijakov, neocenjenih je 6. padlo jih je 95, pravico do rednega šolanja pa je izgubilo 8 dijakov.

Strojepisko

sprejme takoj dr. JARC FRANC, odvetnik v KRAJU, Mencingerjev trg štev. 5/I. (hiša g. Andrašiča)

Državna tekstilna šola v Kranju razpisuje dobro 45.000 kg suhih, kratko žaganj bukovih drv. Ponudbe naj se pošljejo ravnateljstvu do konca junija 1958.

Potupoča protiplinska razstava, ki je prepotovala že velik del železniških prog v Sloveniji, pred dne 12. junija 1958 ob 7.24 v Kranj in odide dne 16. junija 1958 ob 6.47 v Kranja v Tržič.

Prebivalstvo opozarjam, da si to za vsakega posameznika zelo važno razstavo ogleda, tako da bo razstava dosegla čim večji uspeh.

Strelske tekme. Strelska družina v Kranju sporoča, da se bodo vršile letosajočne tekme koncem julija ali začetkom avgusta t. l. Te tekme obetajo biti zanimive, saj se člani in nečlani pridno vadijo na strelšču v Struževem. Ker bodo k tekmacem pripuščeni samo člani strelske družine vabimo vse, da čimpreje, a vsaj

do prednove tekom poravnajo članarino za letošnje leto. K pristopu v našo družino vabiemo tudi bivše člane družine na Primskovem in vse one, ki jih zanima ta res lepi viteški pokret. „DINGAC“ originalno, zajamčeno prisino, črno sladko zdravljivo vino, priporočljivo posebno za slabokrvne, in rekonvaliscente, se zopet dobi pri PETEERLINU.

Beračenje po mestu Kranju je prišlo v tako navado, da je to za prebivalstvo že prava nadloga. Berači ob teh sploh se pojavitajo v vedenju številu, posebno ob petkih. So to po ogromni večini taj, izven Kranja pristojni ljudje, izmed katerih jih je tudi več, ki jim ne bi bilo treba beračiti in ki priznani denar takoj zaplijo. Skoraj gotovo so med takimi berači tudi razni potepuhni, delomrzneži, tatoi in zločinci.

Vsled splošnih pritožb prebivalstva je sresko načelstvo v Kranju odredilo, da se mora to beračenje nehati in da mora vsaka občina — kakor to zakon predpisuje — svoje ubožce sama vzdrževati.

Prebivalstvo se vabi, da samo dela na to, da se beračenje odpravi. Najbolj učinkovito bi bilo, da se beračem — posebno tujim — ne dajo nikaki milodari. — Občina Kranj.

NAJLEPŠE

TRŽIČ

V nedeljo 29. maja je bila v osnovni šoli razstava risarskih izdelkov strokovno nadaljevalne šole. Razstavo je otvoril upravitelj imenované šole g. Peter Kompoš, ki je v kratkem nagovoru pokazal na trudopolno delo, ki ga vrši strokovna nadaljevalna šola, ko vzgaja obrtniške vajence Tržiča in okolice in jih usposablja za bodočnost. V imenu mestne občine je pozdravil načrtovalce občinstvo mestni podžupan g. Pravst. Zanimivo je bilo opazovati obiskovalce razstave tekmo dneva, kako so nekateri pažljivo premotivali risbe mizarjev, ključavničarjev, kovačev, kleparjev itd. Gospe in gospodinje pa so se zanimale za krojne risbe in izdelke krojačev in šivilij. Zelo pestro sliko je nudil vsem obiskovalcem čepljarski oddelek, kjer smo videli v slikah obutev praočevalca, risbe zgodovinskega razvoja čepljarske Egipčanov, Grkov, Rimljjanov itd., do najnovejših vzorcev naše dobe. Ob zaključku pouka strokovne nadaljevalne šole želimo vsem še boljšega napredka v korist obrtnega naraščaja. Bog blagoslov poštano rokodelstvo.

Velika živahnost se opeña letos v gradbeni stroki. V mesecu maju je bilo na Glavnem trgu kar troje zidarskih odrov. V hiši pok. Ane Dornik so prenovili trgovski lokal, ki je dobil lepe, moderne izložbe. V hiši pok. France Deua so preuredili sobo v lokal, kamor se je začasno vselila trgovina „Peko“. Z novimi izložbami je Glavni trg mnogo pridobil. Velika

stagovanjska hiša za predilniško uradništvo bo kmalu tudi znova izgotovljena. Nadalje je predilniška kupila tudi hišo na Ljubljanski cesti, katero že prenoveju in bo v njej stanovalnj. Za Virjem obnavlja svojo hišo Andrej Roblek. Vidmar Jožef trgovec, je obnovil streho in prepleškal pročelje hiše, katero je kupil od Ignaca Mežka. Novo enostanovanjsko hišo na Zgornji pilarni gradi Franc Klofutar, čepljar pri „Peko“. Tudi cerkev sv. Jožefa se popravlja. Obnavljajo omet, nanovo jo belijo in so prepleškali tudi že streho zvonika. Vse to obeta, da se bo lice našega mesta v tem letu precej popolnilo.

Na hinkoščini ponedeljek smo pokopali Jero Kavar. Bila je že v letih in smo jo Tržičani prav dobro poznali, saj je vsak dan prodajala na trgu pred gostilno „Ljubelj“ bonbone in druge slăščice. Pred 14 dnevi je odšla v ljubljansko bolnico, kjer je podlegla po prestandi operaciji.

Na hinkoščini je tudi umrl 8. t. m. Ahačič Alojz, nekdaj čepljarski mojster. Zadnja leta je mož zelo oslabel, vendar je še vedno rad pomagal, kolikor je pač mogel pri čepljariji, katero vodi njegova nečakinja ga. Mandičeva.

Ob Jera Kavar in Ahačiča Alojza sta na poti življenja prestala mnoga bridkega sedaj sta pa odšla po večno plačilo! Ohranili jih bomo v spominu, njima pa naj sveti večna luč!

Državna meščanska šola v Tržiču. V nedeljo,

NAJCENEJŠE

dne 12. junija t. l. se bo vršila razstava vseh risarskih izdelkov, geometrijskih risb, izdelkov deških in ženskih ročnih del, in sicer v drugem nadstropju meščanske šole. Razstava bo odprta od 8. do 18. ure. Upraviteljstvo vabi vse, ki se zanimajo, da jo obiščejo, posebno so pa vabljeni starši učencev in učenc, da polnoštivo obiščejo razstavo, kjer bodo videli delo svojih otrok pri teh predmetih. Vljudno vabljeni!

Nesreča. Pretekli teden so se otroci na Slapu igrali na mostu, ki pelje na Poljanico. Na razmerno ograji je spodrsnilo šestletni Ivački Dolenc, tako nesrečno, da je padla preko mostu in si pri tem razbila lobanje. Takojšnja pomoč ji je, kakor zdravniki v bolnici upajajo, rešila življenje. Le malo je manjkalo, pa bi zadela z glavo ob skalo ali padla v vodo in nikdar ne bi več prestopila šolskega praga, čeprav se je isti teden s takim veseljem vpisala v prvi razred.

BESNICA

V normalnem času nam pismošča iz Kranja dostavlja pošto 3 krat na teden, kar je za naš kraj gotovo premalo. Pri nas bi se vsi morali zavzeti za vsakdanjo dostavo pošte.

Sedaj je pa menda v Kranju na pošti obolelo

nekaj osobja, ter zato prejemamo pošto samo dvakrat na teden. Pa ni nič čudnega, če na pošti kdo zbole, čudno je samo to, zakaj bolnih nihče vsaj začasno ne nadomesti.

„Gorenjec“ izhaja v Kranju že v petek, ami ga pa prejmemo šele v štirih dneh. Tako je tudi z drugimi časopisi itd.

Kdo je temu krije, ne bomo ugibali. Razumeamo, da g. upravitelj v tem oziru pri najboljši volji ne more pomagati, ker on pismošč ne nastavlja. Nekaj bi lahko pomagala Ljubljana, Beograd pa vse. Tam pa pravijo, da za nastavitev pismošča „nema kredita“.

Zakaj v Beogradu nimajo denarja za tako potrebne pismošča, je čudno vprašanje ter nam, ki smo bolj trdi „butic“, ne gre v glavo, saj vendar neprestano vlečejo slovenski mošnječek.

To že razumemo, da marsikateri v Beogradu nima pri nas „kredita“.

Zupanska zveza pa naj v Beogradu zahteva, da se povsod v Sloveniji nastavi, zadostno število poštnega osobja.

KOMENDA

Našim številnim prostvenim domovom, ki dejajo Sloveniji poseben poudarek, se bo pridružil novi prostveni dom v Komendi. Blagoslovili ga bomo 31. julija. Po blagoslovitvi bo tabor, popoldne pa telovadni nastop. Na ta dan vsi v Komendo!

SKOFJA LOKA

Gasiška četa v Železnikih bo 10. julija ob priliku župne prireditve blagoslovila svoj novi gas. dom ter novo brizgalno. Gasilstvo z po-

kopalne obleke

žrtvovalnostjo članov v Železnikih res lepo napreduje.

Na krojaškem občnem zboru, ki se je vršil prejšnjo nedeljo v posvetovalnici Mestne občine in katerega se je udeležil kot zastopnik TOL g. Ivan Ogrin, je bil za častnega člena izvoljen 30 letni predsednik tuk. krojaške zadruge, g. Hafner Janko st., kateremu, tudi mi iz vsega srca častitamo. Za novega začasnega predsednika je bil izvoljen g. Šinkovec Karel. Občni zbor pa je klub precej napetemu ozračju končno potekel mirno in v red.

27. in 28. maja so se naši kmetovalci iz našega okraja ogledali umna in moderna gospodarstva na Dolenjskem. Ekskurzije se je udeležilo 25 kmetovalcev. Obiskali pa so Stično, kjer so si ogledali sve naprave, ki naj služijo za umno gospodarstvo sploh, nato so se oglašili v St. Vidu pri Stični, kjer so si ogledali naprave tamkajšnje gospodarske zadruge, iz St. Vida so se odpeljali na Selo, kjer so si ogledali posvetno gosp. Severja, nato so obiskali Sv. Lovrenc, kjer so videli moderno pitališče, od tu

Mimica Zagorska:

Pod Triglavom

(Zgodovinska povest iz l. 1415. v dobi kmetskih uporov na Gorenjskem.)

(Dalej)

Kaj menijo kmetje ob Kamniku? Vsa dežela bi moralna hkrati stopiti na noge, klic združenih kmetov bi se grozeče odbijal od grajskega obzidja, žvenket orožja bi pretresal grajsko do mozga. Rogovi bodo peli, kmetska vojska bo pa drvela naprej, razlila se kakor morje ob gradovih. Res so zidovi močni, vzdigni most bodo dvignili kvišku in na obzidju bodo stali vojščak ob vojščaku. A ne! To ne more biti, zmaga bi zahtevala preveč hrvi. Na odprttem polju bo treba izviti boj, tam bodo grajski hitro podlegli stoteri premoči. Res ni viščo, če pada sto psov na enega volka. Toda bo bodi maščevanje za čase, ko so volkovi gospodarili ovcem in jih klali po mili volji. A kaj, če se grajski ne bodo dali izviti in se bodo varno držali svojih gnez?

Vehar pomiclja in ugane. Moralni bodo ven. Nihče jim ne bo šel na trak, ne dal desetine in plačal davčnine. Dolgo ne bodo tako strpeli v gradovih in bodo zarajali s kmeti krvavi ples.

Ce pa punt vendarle propade? Ce propade vkljub stotrim potom, ki jih je napravil stari Klander, Rado in drugi. Mladi svobodnjak je poznal omahljivost kmetov in moč plemstva mu ni bilo neznana. Kmetje so sami, za plem stvom pa stoji cesar. Vojna z Benečani ne bo pomagala. Par stotin oboroženih vojakov more napraviti strašen pogrom med tisoči kmetov. Kakor ob požaru živina sili v ogenj, tako bodo tudi zbegani kmetje silili v lastno pogubo. Kaj potem? Kaken bo konec? Rado se otepa teh misli, a vedno znova mu straši po glavi: „Kaj bi te tega? Morda se bo res izpolnila grožnja Ambroža della Grotte in bodo ime „Vehar“ kleli še pozni vnuki. „Pusti nevarno početje! Deželo utopiš v krv!“ ga spominja glas iz dna duše. Očetje so tlačenili in so živel, zakaj ne bi mogli tudi sinovi? Nič dobrega se ne obeta. Znamenja na nebui čudne grozeče Makrinjeve besede mu to potrujejo. Ali hoče ti nazaj? Opustiti vse? Ne, ne more več. Predaleč je že prišel, ves narod bi se mu rogal, če bi se umaknil. In da bi njega, mogočnega Veharja, imeli za bojavljivca! Tega madeža na svoji časti noče. Vnukov vnuki bi govorili, da je eden iz rodu Veharjev z Gorjuš začajil svojo kri, skril svobodnjaški meč, storil sramoto vsem sorodnikom, vsem tovarišem, — svobodnjakom.

Dirja vranec, dirja, jezdi mladi Rado. Bled se zasveti pred njim. Kristalno čista voda je pobarvana od modrine neba, sonce ogleduje v jezeru svojo zlato oblico. Sredi jezera stoji otok in na njem se beli cerkvica, skrita med zelenjem. Po jezeru plavajo čolnici, ribiči spuščajo mreže v vodo. Zdaj je najboljši ribi lov in ribiči se boje le grajskih, da bi jim ne zaplenili rib in rakov, njih samih pa vrgli v temnico. Pod gradom se voda črni, tam je jezero najgloblje. To je tisto mesto, o katerem pripoveduje davna zgodba, da je grof tam zasadil meč v sreču tujemu pescu in zdaj oba iščeta ob lunojsnih nočeh miru. Danes se sivi grad ogleduje v valovih. Ko Rado gleda grad, mu spet pogum zraslene in roka trdo stisne vojke.

Kaj bi se obotavljali in omahovali? Preveč krijev so nam že storili, sramota bi bila za nas, če bi še dalje mirno trpeli. Zdaj je pravi čas, da se rešimo valpetovega biča. Če zamudimo udugno priliko, ki se nam nudi, bo morda narod še stotjetja ječal v sponah in od nikoder mu ne posvetila luč upanja.“

Tako je sklenil Rado in v njem je zakipela moč, tako silna, da bi zdrobila stene sivega Triglava. Mlad je, še pet in dvajset pomladni in dočakal. Kaj bi se strašil znamenj na nebui! Ta znamenja so obetala konec grajskemu gospodstvu. Neštetokrat so bile že preklete vse te grajske zidine in zdaj teža prekletstva preti, da jih podere. Staro prekovovanje pravi, da bodo na razvalinah gradov gnezdzili gadje in bodo ponoči volkovi tulili ob sivih ruševinah. Na gradove in njihove gospodarje bo ostal samo žalosten in grdon.

Pred jezdcem je nenadoma vstala Podgorčeva domačija. Nizka, pritlična hiša je stala ob jezeru, samo cesta in obrežje jo je ločilo od vode. V prod so bili zabiti štirje močni hrastovi holi, eden je bil prazen, na treh pa so bili priklenjeni čolni. Od te strani je Podgorčevino obdajal visok plot iz koničastih kolov. Vrata so bile odprtia in Rado je nemoten jahal na dvorišče. Pustil je konja in si od vseh strani začel ogledovati starinsko poslopje z majhnimi okni iz zelenega kamna in težkimi, z železom obitimi vrati. Svobodnjak je gledal okrog sebe in opazil zadaj na vrtu Podgorčeve hčer Marjetu. Poklical jo je:

„Hoj, dekle! Ali so oče doma?“

„Da,“ je kratko rekla Marjeta in prišla bliže. Rado je videl, da je bolj majhna, a lepe rastni in prijetnega obrazu.

„Z Jerco se vendar ne da primerjati,“ je mislil s ponosom in ogovoril došlo deklico:

„Z očetom bi rad govoril o važni zadavi.“

„Dekle je prikimalo. „V hiši so in čudno, da vas še niso

opazili in prišli na dvorišče.“

„Z očetom bi rad govoril o važni zadavi.“

„Dekle je prikimalo. „V hiši so in čudno, da vas še niso

opazili in prišli na dvorišče.“

Ali ste že poravnali naročnino? Pohitite in ne odlašajte več!

so odšli na ogled gospodinjske šole v Mali Loki. Obiskali so tudi Dolenske Brezje Zaplasko Mater božjo od tu pa so potolačeni odšli v Novo mesto in na Grm, kjer so si ogledali vzorno urejeno kmetijsko šolo ter nje gospodarstvo. Tukaj so tudi prenočevali. Drugi dan so obiskali seveda tudi Košakov vinograd na Trški gori, kjer so se zopet priporočili Materi božji, končno pa so obiskali še Šmarješke toplice, kjer so se s kopeljo iznebili vsega popotnega prahu. Naši kmetovalci so z ekskurzijo silno zadovoljni. Zlasti jih je očarala prijaznost in domačnost Dolencjev, s katero so jim razkazovali svoja gospodarstva. Vsak pa ja v svoji glavi že koval načrte, kako bo vse koristne reči prenesel tudi v svoje lastno gospodarstvo. Takih ekskurzij bi bilo želite čim več.

Nova gasilska četa v Zalem Logu. V nedeljo

15. maja se je v Zalem Logu v Selški dolini ustanovila nova gas. četa. Ta dan je bi namreč v tamkajšnji ljudske šoli njen ustanovni občni zbor, katerega se je udeležilo prav lepo število mož in fantov. Občnega zборa so se udeležili tudi zastopniki škojeloške gas. župe s starešino g. Lovrom Planino na čelu. Na občnem zboru je bila predvsem povdarenja nujna potreba gasilske čete ker že lega vasi onemogoča da bi sosedni gas. četi, ki sta itak predaleč, Železnični 1. uro, Šorica 2. uro, mogli kakorkoli sodelovati pri omejevanju event. požara v Zalem Logu, ker istega sploh ne moreta zapaziti. K

M. Ogrizek, Kranj

društvo je zaenkrat pristopilo 27 izvršnico in 9 podpornih članov. S to novo četo šteje sedaj naša župa 15 gas. čet.

Podružnica Združenja vojnih invalidov ima svoj letni redni občni zbor dne 12. junija 1938 v Mestni posvetovalnici ob 9. uri dopoldne s sledenjem dnevnem redom. Čitanje zapisnikov, poročilo uprave, poročilo nadzorčnosti, volitev novega odbora, slučajnosti ter volitev delegata za skupščino. Občni zbor je zelo važen, ker bo poročilo delegat zdrženja o novem invalidskem zakonu, ki je na vidiku. Na občnem zboru se lahko plača članarina in se dobe nove članske knjižice.

Res nelojalna konkurenca. V Škofji Loki imamo več pekov, katerih vajenci pa tudi pomočniki raznašajo po mestu in po okolici kruh. V bližnji Stari Loki pa imamo nekakšno delniško rudožbo, ki izdeluje sladoled, peč kruh, pecivo

Rado je pustil vranca kjer je bil in šel po veliki, tlakovani veži v hišo. Podgorec je sedel za mizo, pred seboj je imel vrčina. Pil je in si podpiral glavo in mrko strmel v mizo.

„Na dobro srečo, gospodar!“ je pozdravil Rado.

„Bog ti jo daj!“ je odzdravil Podgorec. „Ti si, Vehar z Gorjuš? Kaj te je prineslo danes k nam, ko je dela čez glavo?“

Rado se je nasmehnil in odgovoril:

„Kaj vas sili, da ob lepem dnevu pijete vino in si otočno podpirate glavo?“

Podgorec ga je bistro pogledal in se zahrohotil.

„Punt mi beli lase.“

„In mene vodi do vas. Mladi smo močni, stari ste pa izkušeni.“

„Prav. Sedi, gorjuški volk!“ ga je povabil Podgorec.

Rado je sedel k mizi in začel govoriti.

„Ali so vaši tlačani vneti za upor?“

„Se preveč. Komaj jih krotim. Kadar Jurij Kraig in Hartman jezdita na lov, bi ju najraje pobili.“

„To je dobro. Zakaj si potem delate skrb?“

Podgorec je nabral obraz v važne gube.

„Zdi se mi, da plemstvo že vse ve, kaj pripravljamo. Hartmanova straža nas muči noč in dan. Gradovi dobivajo vedno več biričev, baje celo pošiljajo poslance na dvor, da bi jim milostivi Maksimilijan dal cesarsko vojsko, s katero bodo nedvomno zmagali kmite. Glej, zato pijem že ves dan, pa mi tudi pijača ne ugasi ognja strašne negotovosti v prsih.“

„Nič zato!“ ga je bodril Rado. „Nevarne reči smo se ločili, zato nas mučijo zle misli, ki jih je treba odgnati. Če bi vi vedeli kako so v Bohinju že od šentjanževega semnja vsi besni na grajsko gospodo, bi ne dvomili o izidu. Pravijo, da so Bohinjci ujega dni dejali živega vraga iz kože, kaj bi se torej krščenih ljudi bali.“

„Hartman je bujš kot trije hudiči“, je rekel Podgorec in tiše pristavil: „Verjam,

Beg mikrobov. Roparski roman? Roparski žč, vendar nič romanti ni po doba ta zadeva, kajti mikrobi (baculi, bakterije) so povsod. Tudi v ustih med zobmi. Saj kar prežije na ugodno priliko, da bi uničili delo. Redna nega z obrobom prežene mikrobov iz ust. Toda le stalna nega varuje zobe po kvare. Chlorodont zjutraj — Chlorodont pred vsem zvečer! Potem ostanejo zobe zdravi!

Domači prizvod.

itd. Ta delniška družba ima zaposlenega raznosalca, katerega dom je menda nekje ob albanski meji. Ta vročekrveni južni brat gotovo misli, da sme le on prodajati in mu raznašati drugih pekovi nikakor ne gredo v račun. Zato je sklenil, kakor vse kaže, iznebiti se njihove konkurence, če ne z lepa pa z grda. Tako je pred dnevi napadel vajenca Karla, učečega se v „Sušnikovi“ pekarji na Mestnem trgu, blizu Cnrgroba, ga oklofutal in pahnil v koprive, tako da je vajenec prišel domov ves opečen. Zagrozil mu je, da ne sme več hoditi prodajati kruha v Cnrgrobu, kjer da je njegov rajon. Se hujše pa bi se kmalu zgordilo pomočniku istega peka takoj drugi dan za vojašnico. Tudi tukaj menda misli brat iz juga, da sme samo on prodajati svoj kruh. Ker pa je Sušnikov pomočnik vseeno prisel tja, je tu začel takoj kričati nad njim. Ker se pa pomočnik ni zmnil zanj, je ta zgrabil v eno roko kamen v drugo pa nož, mu grozil z njima, da bo udaril, če ne gre od tod. Bog ve, kaj bi se še vse zgordilo, če bi se k sreči v bližini ne nahajali podčastniki, ki katrem se je Sušnikov pomočnik umaknil.

Upamo, da bodo naša oblastva znala zaščititi naše poštene fante pred izbruhom južnajske krvi in da mu bodo pokazale po iz Skofje Loke.

Adaptacija mestne ubožnice. Mestna občina namerava v najkrajšem času vsaj delno adaptirati mestno ubožnico. V soboto je bil ogled, ki je ugotovil najnujnejša dela. Ugotovilo se je, da so najbolj potrebna popravil stranišča ter povečava obednice. Stranišča bodo napravili popolnoma nova na splakovanje z vodo. Obedenica pa se bo povečala na ta način, da bodo odstranili steno med obednico in sedanjo „kopalnico“. V povečani obednici se bo zgradila tudi peč. Popravilo se bo tudi nekaj oken ter zgradilo nekaj novih podov po sobah. To naj bi bila druga etapa, k gradbeni preuređitvi ubožnice. Lansko leto se je popolnoma preuredilo prvo nadstropje prednjega trakta.

Kopalna sezona. Kakor je splošno znano, sta Poljanščica in Selščica eni izmed najbolj toplih naših rek. Posebno Poljanščica, ki doseže včasih tudi do 30° topote. Ta teden so se že pojavili prvi kopaleci na našem kopališču ter so s tem otvorili letosno kopalno sezono.

Razvijanje
filma in 3 slik
6x9 Vam
zaračunamo
samo din 10-
Prvovrstna
izdelava!

**B. ŠINKOVEC
KRAJN**

Fara cerkljanska

Poletje je. Zemlja je zgubila temno rujavo barvo in kakor na platnu slikarja z dne v dan se bolj zeleni polje in trata, gozd in poljana.

V prsih naših, polnih zatočlega zraka vedno zaprtih sob, pisarn — širijo celice plju svoje prostore in polnijo jih s svežim sokom pomladanskega zraka, zdravja in dihajo zopet krepko, svobodno. Oči prej motne in tožno zastre s trepalnicami pred gostim prahom pisarn in mest, vedno iskajoče živahnosti barv v prirodi, nezadovoljne s sivo in nebo, monotonostjo dni, podobnih drug drugemu kot krajev kracarju. Sedaj se širijo, iskrijo, bleščijo kot bisera dva v soncu — zreč bujenje v novo življenje, — njegovo vstajenje.

Jaz pa pri oknu slonim in zrem v daljavo. Zalna koprena noče izpred mojih oči. Odšli so vsi, ki so me ljubili, sam sem ostal in nem strinjam v prihodnje dni — nemisleč kaj mi prineso in ničemer se ne udajačoč.

Sle ste ve stare korenino Gorenjske: Dolinar France, oče naš, ki pri krstu si me držal v svojih rokah — v šoli pilil, prvo hostijo mi dal in odkril njen skrivnost, zgodbe odprli si mi in katekizem, pesem Velike noči in Božiča si me učil — zaprl oči si, ni Te več, če ravno vse se budi, v novo življenje hiti. Ti pa čakaš „večne trobente“ da zadoni po grobovih cerkljanskih, da Te zbudis v novo večno življenje.

Strmiš kajne in gledaš v skalnato stran gor'k Sv. Ambroža na Štefanjo vas, kjer tolkokrat maševat si šel — na Krvavec in naprej še na Kočno široko, ki v svojih glečih, kot mati v nagubanem krilu kraljuje, pokrita z bisernim plaščem snega in ledu. Grintavcem špičastim

ponosnim, visokim moč žezla nad Gorenjsko deli, gledaš vse to, slušaš odmeve cerkljanskih zvonov, ki gor je jih vrčajoč, podél čez Brnik Zgornji in Spodnji, — Vopolje, Lahovče — tam na Dvorje, Pšato, Požen in Zalog — dalje Češnjevi Strelki, pa tja do Velesovske Matere Božje oznanajo ljudem vstajenje v nov dan — spominjajo jih, da Ti si bil, ki si jih isto budil, v cerkvi, šoli in ljudskem domu jih učil, krstil jih, a danes počivaš med drugimi grobovi.

Spominjam se še, ko „Revizorja“ od Gogolja smo igrali nekoč — v dijaških dneh. Vombergar sedaj dramaturg in pisatelj kot režiser — Bohinc Jože, sedaj zdravnik cerkljanski, Jenko iz Pšate profesor, Lojze Jereb ranjki že, Ilija Lojze novinar, Žnidar Miha — teolog in profesor sedaj, Miha Jereb, avokat, Zmrzljak France pomorski kapetan in drugih fantov še, fantov fare cerkljanske bilo nas je in dekleta naša od Borštnika-Barleta hčerk, ali oče so rekli: „Mešano ne, to ni za kmetel!“ Toda mlaada kri kipi, nagaja, ne pozna meja, srca udarci so le premočni, da bi jih stišala opomba. Brez žensk smo vaje res imeli, vabilo napisali brez njihovih imen, ali ko zastor se je vzdignil zastrmeli so očetje fare stare: Lapajne-nadučitelj, gospod župan oče Muren, učitelji, orožniki, finančniki in vsi strmeli so in čakali kaj „oča“ bodo rekli. Gospod Dolinar res pogledali so bolj debelo, kaplane desno, levo kraj sebe, zakašljali: „Naj bo“ so djali in obmolčali.

Ti fara cerkljanska v resnicah lahko ponosom vdiguješ glavo, ker Tvoji sinovi so korenine Gorenjske, katere po krogli zemlje velike raznosijo sloves tvoj kot veter seme cvetlic v jeseni. Davorin Jenko, Borštnik, Vavken, Hribar, vse to so sinovi Tvoji, a še veliko jih je, mladih še, ki rastejo v slavo, vence velikanov, ki Tebe bo objemal, Te krasil in slavl.

Veliko vojščakov v boji si poslala že Ti, ali več jih je bilo, ki križ so nosili namesto moča, a tudi pero in medro glavo, — z biro v roki, pesmijo v sreih in v ustih si jih poslala v svet kruha iskat. Vsi so šli, vsi so se borili, garali, stradali, jokali, — bili veseli in peli, a vsi so hrepenci na Teboj, za zvonenjem domačih zvonov — za vrnitvijo z večno resnično pesmijo Franceta Prešerna v duši. „V zemlji domači da vsaj trupla mi leži, ali niso vsi srečni kot Ti, da s Teboj prostor delijo na vaškem pokopališču prostranem — nego so stisnjeni v kotu nekje — ali na širnem polju brez križa daleč od doma, a vendar — edino zemlja domača je lahka, tuja tišči! — — —

Vavkova mama, ki z rokami ste vedno marljivimi segali v svet in stik imeli z njim, se pisma delili nam, od znanec, sorodnikov — navadno v Božiču in v Veliki noči, včasih pa tudi med letom: Slovenci, Domoljuba, Bogoljuba, Mladike, Zvončka in Vrteca smo se veseli, iz Amerike daljnje celo so pismo sprejeli debelo z dolarij in nam ga dali, češ: „Pazi mali, da ga ne izgubiš.“ Govorili so v malih zaobjek na steni in se smejali našim očem, ki so strmele, kaj svet vse iznajde, da kar v Ljubljano in Cerkelj lahko rečeš: „Dober dan, pridev v nedeljo dol!“

Tudi vi mati cerkljanska zaprli ste oči, tudi Vi odšli ste odpovedati se od vedenega dela, ostavili ste za seboj otroke in odrasle, ki bodo delali naprej, spominjali se Vas. Na grobu so odpeli Vam prijatelji in znanci pesem, ki mož je Vaš je zložil, komponiral, ki cela dežela jo poje in solze toči ob njej, pesem tuge: „Vigred se povrne.“

Še so, gredo materje naše prerano v grob, a to zato, ker vse so žrtvovalo življenja svoja za naš kruh vsakdanjih!

Spomlad se budi. Pirbov oče devetdesetletni mož počasi koraka na polje in se spominja dni, ko je v Trdinu šel gobe iskat, na krško pot krave past. Tudi sedaj bi jih iskal, ali slabodeli naprej, spominjali se Vas. Na grobu so odpeli Vam prijatelji in znanci pesem, ki mož je Vaš je zložil, komponiral, ki cela dežela jo poje in solze toči ob njej, pesem tuge: „Vigred se povrne.“

Tudi drugi cerkljanska so mi bili naklonjeni.

Davidovičev je razlagal svoje politične borbe proti tedanjemu režimu tako živo in odločno, da me je profesor opozoril: „Le poslušajte, a boste previdni, pa sam nobene izjave ne dajete, previdnosti je povsod treba.“ Povabili so tudi iz sosednje sobe živinskega mešetarja, da je pripovedoval svoje politične basni, ki so tedaj krožile po Belgradu: o zajetu, ki je bežal čez mejo, ko je bil izdan ukaz naj vse žrebce skopijo, pa o kravi, psu in oslu, ki so šli čez mejo v neko državo, kjer je vladal absolutizem, pa je krava hitro nazaj prišla, ker tam samo molzejo, a nič ne dajo za v gobec, prav tako pes, ker mu niso pustili lajati, le oslu je tam ugajalo, še več, dosegel je tam v tujini celo dobitčanosno državno službo.

Materje naše v potu svojega obraza, v trpljenju so nas rodile, z drhtečo roko krstile in blagoslovile — za pot v življenje — na trnjev pot. Stradali smo, a vendar vedno peli, bili veseli kot vrabci na strehi, žgoledi kot lastavice v veči domača hiše, odleteli smo v svet kruha iskat.

Oče „Tišlarjev“ — Jereb je petero sinov vzgojil, v šole poslal, za njih garal in se vse selil, ko so v „lukancah“ fantje krave prišli past domov iz mestnih šol. Tri je grob črni že pokril, na sredoti pota življenja, dva pa ponosa lahko se ozretu nazaj na prehodeno pot — ker danes oba krasita banovinski svet — kot svetnika, te dve rože iz vrta Tišlarjeve mame. „Ložetov“: France Mežan, profesor in umetnik slikar iz horne bajte je odpruhral v svet s čopicem v roki, ali ni ga leta, da se ne vrne — kot lastavica po krilih nostalgije domov. Hrletov — Zmrzljak France po morjih daljnih plove kot mornariški kapetan, strmi v daljavco — spominjajoč se dni, ko po Kranju drugoval sem Ti? Kako sva čakala matere v popedeljek, da črnega krnha blebce prinese.

(Dalje na 4. strani.)

Na opazovalnici - po

„upravni greški“

(Ob 6 letnici senčurskih dogodkov)

(Dalje)

Nič kaj prijeten in vabljen pogled! Tako si mislim: „Težko, da bi tu čakal zdravja“, si takoj mislim: najbolje bo čimprej oditi. Videl sem, da bom pri vsem zdravljenju veliko bolj oskrbljen z žandarji kot z zdravili, teh arenij sem pa že v ječi imel čez glavo dosti.

Za uvod je bila v bolnici ista procedura kot na opazovalnici: vpis, popis inventure, le da je „naredjenje“ predpisovalo še kopanje, da se pač na novo sprejeti gost znebi „vašiju“ (tako Srbijanci ljubko pravijo ušem.) Ta čas je tudi mene doletelo — kopanje je vestno nadzoroval žandar, ker pri jetnikih nisi nikdar gotov, da si ne bi poskusil vzeti življence.

Ko pridev iz kopalnice, nov ukaz: „vrvice iz čevljev odstranite“. Da so hoteli rešiti mreža sem že razumel, da ima kopanje neko zvezo z zdravljenjem tudi, kaj pa ima skupaj opraviti vrvice na čevljih za zdravje, pa res nisem pogrunjal, zato pravim bolničarju: Če je za moje zdravje potrebljeno, da nimam vrvice na čevljih, jih kar potegni iz čevljev, jaz jih ne bom. Mož je vpošteval moje nerazumevanje za „naredjenja“, pa je lepo sam vzel vezalko iz čevljev ter jih mirno potlačil meni v žep površnika. Ukar je izvršen — čeprav sem imel površnik vedno pri rokah.

Družina v bolnici zelo pisana, posebno so mi ostali v spominu neki živinski mešetar, ki je radi neke krovje kupčje sedel v preiskavi že eno leto, neki Davidovičev pristaš, ki pa svojega greha, radi katerega je sedel, ni izdal, ter neki bivši profesor Jud po rodu. Ker sem iz zapora poznal dva profesorjeva nečaka, sva si postala kar dobra. Mož je veliko prestal — kot mi je pravil. Profesuro je pustil takoj po vojni in se pečal le s finančnimi posli. Živel je v Parizu in se sukal v višjih krogih, saj se je hvalil, da je bil posredoval pri prodaji nekega posestva otrok avstr. nadvojvode Franca Ferdinandu. Radi nekih kupčje z bolgarskimi Judi — na bolgarske Jude je bil zelo hud — so ga v Parizu prejeli — vso ni bila majhna, rekel je, da gre za 3 milijone dinarjev. Preseidel je več mesecev v Parizu in je, potem pa je bil izročen našim oblastem. Vse to je znal nadvse zanimivo pripovedovati. Najhujše je bila 40 dnevna vožnja iz Pariza v Belgrad, ko so ga vkljenjenega v kasematskem vagonu prevzeli odgovornim potom od postaje do postaje, kjer je bilo kaj njegove društine izročiti. Najhujše, je pravil, je bilo po Italiji. V Belgradu je bil že čez leto v preiskavi, a še ni vedel, kaj bo boj boj obnovljena; v bolnici je zbiral gradivo za svoj zagovor.

Profesor je bil mož finih manir; s čudovito mirnostjo se je vdal v svoj nerožnat položaj, dejal je: „Toliko sem že prestal, da me prav nič ne moti, ko me vkljenjenega vodijo po belgrajskih ulicah, kjer srečavam svoje sorodnike in znance.“ Prav modrijanski mir, ki je jetniku nujno potreben. Kar občudoval sem moža.

Tudi drugi cerkljanska so mi bili naklonjeni. Davidovičev je razlagal svoje politične borbe proti tedanjemu režimu tako živo in odločno, da me je profesor opozoril: „Le poslušajte, a boste previdni, pa sam nobene izjave ne dajete, previdnosti je povsod treba.“ Povabili so tudi iz sosednje sobe živinskega mešetarja, da je pripovedoval svoje politične basni, ki so tedaj krožile po Belgradu: o zajetu, ki je bežal čez mejo, ko je bil izdan ukaz naj vse žrebce skopijo, pa o kravi, psu in oslu, ki so šli čez mejo v neko državo, kjer je vladal absolutizem, pa je krava hitro nazaj prišla, ker tam samo molzejo, a nič ne dajo za v gobec, prav tako pes, ker mu niso pustili lajati, le oslu je tam ugajalo, še več, dosegel je tam v tujini celo dobitčanosno državno službo.

Tako so mi krajšali čas, a jaz sem kljub temu čutil, da za resno ozdravljenje tu ne bo prišlo, kriminalce se nihče ne bo resno zavzel, prav tako pa zame ne. Sklenil sem čimprej odstot! Razodenem svoj sklep profesoru. Mož je bil takoj ugani pravo misel in dal dober nasvet. Drugo jutro je pri zdravniku, s katrim je bil znan, zmešetari zame, da je takoj odločil: v glavni bolnični napak tolnačnosti naredbo o bolnih jetnikih. Poslali vas bomo nazaj v glavno bolnico. Čez par ur sem bil zopet v avtu na rajzi v glavno bolnico, kjer so me prejšnji dan odslovali. Sveda se mož danes tudi — naredjenje je naredjenje: prav po pravilu, ki večkrat na jugu velja: Zakon sem jaz. Tu so odločili: naredjenje velja — hajdi nazaj v videničko bolnico.

Sedaj pa je slo — še predno se vrneva z orložnikom v ječo me je že čakalo obvestilo — takoj v bolnico — naredjenje, da se ne sprejem bojnica, ki bi me moral v bolnici stražiti. A sedaj sem bil že posvečen v razne skrinvosti bolniških naredjenj. Že pri prvi ponovni poti v bolnico, sem si preskrbel hitro rešitev, če bi mi zopet imelo doleteti kaj takega kot prvič na opazovalnici.

Ko so me trikrat v bolnici odklonili, sem šel na drž. sodišče, javil tam, da se zopet zbiravam za podobno pismo kot je bilo ono na Prevzvišenega in da se mi čudno zdi, da se nihče v bolnici nič ne zmeni za ukaze sodišča.

Za Vaš obraz -

Amam krema Din 10-

Za šport le -

Eca krema Din 6-

Za sončenje le -

Orehovo olje Din 5-

Vse to dobite v drogeriji

**B. ŠINKOVEC
KRAJN**

v veliko hujši zadregi kot jaz. Ni bil še tako izvežban v službi kot dobrčička Gjuro na Ciganliji, ki si je v slehernih slučajih znal tako spremno pomagati, da je vedno ustregel navzgor, a tudi nam jetnikom nikdar prehodil težav delal. „Vuci siti, a sve ovec na broju“, je bil njen izraz. Ubogi Vrhnican, koliko naredjenj se mu je vrtelo v glavi, ko so naši tako neusmiljeno postavili v bolnici na cesto, kako le naj me spravi, kamor ukazujejo: avto je že odšel, a sedaj po predpisih „ne sme da traži kola“, kot jetnika me po ulicah guati peš ne sme, ker ni po predpisih opremljen z revolverjem, iti z menoj kot gresta dva znanca ne sme, ker sem jaz jetnik itd. itd.

Moral sem kar jaz dati naredjenje: Lepo z menoj, greva kot znanca, oba le do ječe, sam naj pa gre v videničko bolnico javit, da sem se belgrajskoga zdravljenja sit ter da sem se lepo vrnil v haps. Prav srečno sva prišla do ječe, jaz vanjo, orožnik pa z mojim sporočilom naprej. Dobro sem rešil vso zadavo, saj me ni prišel nazaj klicat, naj grem v bolnico. Mislim, da mož še sedaj dobro ve kako je prefamjal naredjenje, ko je vodil slovenskega duhovnika po belgrajskih bolnicah.

Moji jetniški tovariši seveda so mislili, da se lepo zdravim v bolnici, kar malo zavidi so mi, ker sem iz jetniške enoličnosti prišel malo v prostost. Kako začudenome pogledajo, ko priromam nazaj. Koliko smeha, ko jim popišem svojo odisejado.

V ječi sem naletel tudi na jetniškega zdravnika, ki me je v bolnico poslal. „Bože, Bože“ je klical, ko tudi njemu popišem svojo zgodbo in kar križal se je, kot ima Srbijanec navado, če se mu dogodi kaj izredno čudnega.

Rad bi bil videl, da bi tudi na drž. sodišču zvezdeli, kako sijajno se je obneslo moje zdravljenje. Pa sem si mislil, s pritožbo ne bom nič dosegel, zato se vse dem, popišem vse kar moč živo svoje dogodivščine na opazovalnici, v videnički bolnici ter naslovini pismo na Prevzvišenega. Seveda sem se zavedal, da bo pismo cenzura zadržala. Prav sem sodil. Čez tak eden pritožbe dr. Farkaš, pa mi pravil: „Vašega pisma nisem odspol, tako se ne piše.“ Naredim se ne vednega, češ, da ne vem katero pismo misli. Lepo mi razloži, da pismo na škofa. Na to jaz: „Kar sem pisal je le gola resnica, če je brikna ni moja krivda.“ Zahtevam, da pismo odpolje, na kar on: „Ne, ker bi se takoj v Ljubljani zvedelo, kako je bilo.“ Dobro, si mislim, stvar je tudi sodišču neprijetna, morda se bo sedaj kaj zboljšalo.

Uspeh se je pokazal, če kakih 14 dni, je prišel nov ukaz, da grem v bolnico. Tudi sedaj ui šlo gladko, trikrat so me odklonili v bolnici — češ da ni prostora, v resnicu pa le radi orožnika, ki bi me moral v bolnici stražiti. A sedaj sem bil že posvečen v razne skrinvosti bolniških naredjenj. Že pri prvi ponovni poti v bolnico, sem si preskrbel hitro rešitev, če bi mi zopet imelo doleteti kaj takega kot prvič na opazovalnici.

Ko so me trikrat v bolnici odklonili, sem šel na drž. sodišče, javil tam, da se zopet zbiravam za podobno pismo kot je bilo ono na Prevzvišenega in da se mi čudno zdi, da se nihče v bolnici nič ne zmeni za ukaze sodišča. Dr. Farkaš je bila vsa stvar neprijetna, zato mi dosegel, da sedaj pridev gotovo v bolnico, če drugače ne, pa s posredovanjem ministrica na narodno zdravje.

Sedaj pa je slo — še predno se vrneva z orložnikom v ječo me je že čakalo obvestilo — takoj v bolnico — naredjenje, da se ne sprejem bojnica, ki bi me moral v bolnici stražiti.

komprije vrčo, da Jenkova pripelje, za pust „bobov“ in „flancatov“, za pirhe pa domov, da poskusimo vse — sekat jih pred čopom, mojega očeta dom.

Tudi Tebi prijatelj mater so že pokopali in z njo dobrote njenih rok, ki so delile jih, kot njiva daje nam v jesen plodove — kot sonce so nam bili, kot ogenj na ognjišču, matere Slovenske, matere, ki vse so žrtvovale za blagorina, ki gospod duhoven bo postal. Ni nam bilo sojeno, a morda bilo stokrat bolje bila smo v cerkvi Bogu slavo peli, kot pa da tavamo po Širnem svetu, po potu trnjevem in bregovitem, kjer si ranjavamo noge. — Se bolj sreč ob laži, grdiobi in želimo si nazaj: „Nazaj, nazaj v planinski raj“ pod okrilje našega Grintavca, Kočne, Krvavca...

Ilij Lojze novinar, Jereb Miha — odvetnik, Znidar Miha — duhovni oče in profesor Burgar Jože diplomirani tehnik, Naglič Jože isto, vsi študentje ene vasi, ki šteje vsega 85 hiš so dokaz, kaj zmorenje matere naše!

O, kakšno pesem da Vam napiše otrokovo srce, da vsaj delič hvaložnosti pokaže, da vidijo ljudje Vaše trpljenje, Vaše življenje matere Slovenske?

Spoplad se budi... V Vaših srečih naj vzplamti ogenj ljubezni do Vaših mater otroci fare cerklanske, v požar, ki ves svet naj objema, da jim vsaj na ta način povrnetemo z ljubezijo malo za njihov veliki trud, da ljubimo in druge učimo ljubiti domača grudo, da v srečih slovenskih otrok vžgemo plamen ljubezne svete do zemlje domače, ki naj v srečih tli — do konca dñi...

— O. F. O. — K R A N J

H. J.:

POT PLEMENITIH SPORTOV, POT NASEGA NARODNEGA OZDRAVLJENJA.

(Dalje)

Slovenci nismo osamljen narod v tem pogledu. Tudi predniki današnje vzorne in napredne finske generacije so pred desetletji živelji sličen narodni moment. Tudi njim je grozil narodov samomor v alkoholu. Toda v narodu samem so se še v pravem času zbudile zdrave njegove sile, ki so našle izraza v dejanh narodnih mož, pedagoških in mladinskih voditeljev, športnikov, ki so za narodovo srečnejšo bodočnost prîčeli z najširšim sistematičnim smotrim zdravljenjem. V ta namen so uporabili naučinkovitejši sodobni način vzgajanja mladine v pristni morali plemenitih športov, ki se je praktično izkazala kot najuspešnejši narodni zdravnik. V dobi vztrajnega vzgajanja so finski narodni športni pedagogi prerodili narod. Vzgojili so današnji rod nordijcev, ki s svojo mladino triumfira nad vsemi narodi sveta, z edinstvenimi športnimi uspehi, ki so končni izraz harmonije celega človeka, vzrastlega in vodenega po sami, originalni športni morali plemenitih športov, brez premes drugih pomožnih faktorjev, ki se je ž sama kot tak praktično izkazala za najboljšo vzgojiteljico in preporoditeljico narodov. Fincei so tako s svojim narodnim športnim življencem dokazali vso vzišenosportne ideje.

Vsej naši današnji mladini pa ta vrednost življenja v taki meri še ni povsem znana, ker ji še ni podana, zato v narodu še ni doživeta in še ne ocenjena. Zato pri nas pravo športno življenje kar je želeli, še dolgo ne bo zaživel v narodu!

Slovenske mladinske organizacije F. O. pa vodi poleg čiste originalne športne morale, še katoliška moral. Slednja danem temu modernemu načinu vzgajanja narodov značilno topotno izpopolnjujočo vsebino v značaju občega bratstva do drugih narodov in vzgaja s svojim namenom vzgajanja — občestveno! S tem dopolnjujejo naše katoliške organizacije, samo originalno športno metodo vzgajanja tako kot teži naša narodna duša, ki jo oblikuje po svoje, povsem originalno, kakor morda pri nobenem drugem narodu. Katoliška moral je osnova naših organizacij, je naše vodilo, je naš originalni narodni Slovenski dodatek k sodobnemu načinu

športnega vzgajanja narodov, ki pa se popolnoma ujema z jedrom športnega poslanstva svetu, ki je tudi občestven, kakor je občestvena misija katoliške Cerkve.

Tako imata katoliška in športna misija tudi v jedru svojega hotenja skupno vzvišeno potezo, v enem glavnih njihovih načel — skupno pot. Zato moreta živeti v čistem krščan. narodu, karor smo Slovenci, v naši narodovi duši — v polnem medsebojnem simboličnem razmerju.

Brez dvoma pa bo na čelu vseh organizacij v narodnem preporodu vršila Z. F. O. s svojimi F. O. v narodu odločilno preporodno delo, ker ima najsihnejši vpliv na narod, radi svoje jakosti v razčlenjenosti in v kolicični pripadnosti v ideji. Njeni F. O. so preroveni in prežeti z novim duhom dela za narod. Poklicali so še v večjo silo v udejstvovanje vse tisto popularno plemenito delo za narod, ki ga je vršil bivši Orel.

Program Z. F. O. je vekovit program naših narodnih prekušenih mladinskih voditeljev, ki so na podlagi bogatih lastnih izkušenj in po študiju sodobnih tujerodnih vzgojnih metod, iz teh elementov osnovani in poklicani v življenje — naš katoliško športni mladinski narodni program vzgoje mladine, ki popolnoma odgovarja duhu sedanjosti. Slepni Slovenec more zato s popolnou zaupanjem pričakovati, po tem srečnem porodu našega novega narodnega življenja — naše narodno vstajenje — iz temine sedanje dobe, v katero je bil vržen.

**Obleke za prvoobhajance,
Športne obleke, vsakovrstno manufakturno blago,
klobuke in srajce Vam nudi**

Albin Jazbec v Kranju

Š P O R T

MEDNARODNE STRELSKE TEKME

Na binkoštvo nedeljo so bile v Ljubljani kvalifikacijske strelske tekme za udeležbo naših najboljših strelecev na mednarodni tekmi, ki bo prihodnje leto v Svici (Lucern). Za tekmovanje se je prijavilo iz ljubljanskega okrožja 6 strelecov, a so se teh izbirnih nečlanskih tekem udeležili le trije strelec. Posamezni rezultati so sledеči: 1.) Voj. referent Ločniškar Hinko je dosegel 411 točk, kapetan v p. Per Franc iz Ljubljane 373 točk in kapetan Deretič Ilija iz Ljubljane 356 točk. G. Ločniškar je dosegel isti število točk kot leta 1952. drž. strelski prvak Markovič Ivan iz Beograda na drž. tekmaci. Ako vpoštovamo, da je najboljši strelec iz Kragujevca pri teh izbirnih tekemah dosegel le 390 točk, je uspeh g. Ločniškarja gotovo časten in upamo, da se bo tudi pri nadaljnji tekmi, ki bodo predvidoma v Mariboru, Zagrebu, Sarajevu in končno v Beogradu po „gorjenjsko odrezal“.

D E L A V S T V O

Skupina Zveze združenih delavcev v Šmarinem pri Kranju je v zadnjem času narastla na 50 članov. To se vidi, da je delavstvo začelo resno misliti, kar se je pokazalo pri takoj velikem napredku v zelo kratkem času. Pri tem gre pač zasluga našim nadvse agilnim, pozrtovovalnim organizacijskim zaupnikom, ki tako neumorno delujejo v Šmarinskem okraju. Zeleti pa je še, da bi se tudi ono delavstvo, ki danes še stoji takoreč ob strani v nekem nezupanju splošno do vseh organizacij, organiziralo v eni organizaciji, ki je delavska in ki res hoče malemu človeku priboriti zaslužek, ki mu po božjih in naravnih zakonih pripada in to je naša Zveza združenih delavcev, katera se bori z vsemi sredstvi za zboljšanje delavskega položaja. Zato se poziva vse one neorganizirano delavstvo, da se poprime naše organizacije, ker le potom nje si bo izvojevalo svoje pravice v podjetjih.

V skupnosti je moč!

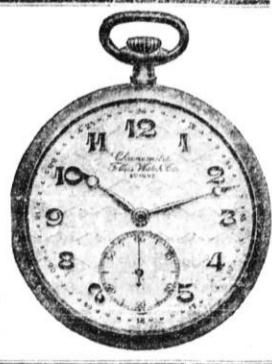
Bog živi!

**Za ženine!
Za neveste!**

**Ure, zlatnina,
in druga darila
pri Rangusu v Kranju
se bodo dobila!**

B. RANGUS
zlatar in sodni cenilec v Kranju

Kotiček za čebelarje

Odbor čebelarske podružnice v Kranju je na svoji redni seji, dne 21. maja 1958 sklenil in izdal glede uporabljanja društvenega čebelnjaka v Baštu sledenč:

s p l o š n a n a v o d i l a

za uporabljanje društvenega čebelnjaka v Baštu.

1.) Pravico do uporabe društvenega čebelnjaka imajo izključno samo podružnični člani.

2.) Vsak čebelar, ki namerava svoje čebelje postaviti v ta čebelnjak, mora to predhodno sporočiti z navedbo števila in vrste panjev društvenemu gospodarju ali pa kateremu drugemu članu odbora, ki mora o tem čimprej obvestiti t. č. društvenega gospodarja g. Lavrenčiča Ivana, trg. sotrudnika v trgovini „Kovina“ v Kranju.

3.) Od vsakega panja se določi stojnina in sicer za vsakokratno postavitev v čebelnjak: za 1 A. Z. panj din 2.—

za 1 kranjča din 1.—

za 1 panj drugih oblik in sistemov din 1.—

4.) Stojnina se plača naprej in jo je izročiti društvenemu gospodarju s prijavo.

5.) Vsak čebelar je pred odvozom svojih čebel dolžan obvestiti vse one čebelarje, ki imajo skupaj z njegovimi v enem predelu čebelnjaka postavljene čebele, da sporazumno določijo dan, kadar se bodo čebele odpeljale. Vsak tozadenvno drugačno ravnanje je škodljivo in se zaradi ohramitve dobrega medsebojnega prijateljstva odločno prepoveduje.

6.) Samolastne izpremembe na društvo, čebelnjaku so prepovedane. Vsak čebelar, ako želi pri čebelnjaku kaj izpremeniti oz. preurediti, mora to sporočiti društvo, gospodarju ali pa kateremu članu društva, odbora, da se to, ako je neobhodno potrebno, izvrši z vednostjo društvenega odbora.

7.) Izpremembe ali druge preuredbe na čebelnjaku, ki bi jih kateri od čebelarjev vključil temu sam izvršil in katere bi se ugotovile kot neumestne in škodljive, se bodo dale popraviti na njegove stroške.

8.) V čebelnjaku kakor tudi okoli njega je vsakega čebelarja dolžnost paziti na to, da bo vedno vladal vzoren red in čistost.

9.) Hoditi in posedati na travniku izven meje zemljišča, na katerem stoji čebelnjak, je v interesu dobrih odnosov z gospodarjem g. Roblekom Stankom strogo prepovedano.

10.) Dovoz čebel k čebelnjaku je dovoljen le po poti za vrom posetnika g. Robleka Stanika, če pa hoče kdaj poljati svoje čebele po vrtu, je dolžan vprašati za tozadenvno dovoljenje goriti imenovanega lastnika.

V Kranju, dne 21. maja 1958.

t. č. predsednik:

Japelj Ivan, l. r.

t. č. tajnik:

Ravnik, l. r.

t. č. gospodar:

Lavrenčič Ivan, l. r.

M A L I O G L A S I

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0,50 D. Najmanjši znesek je 6 Dln.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni **BERNARD MAKSS**, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Špicu).

Krojaškega pomočnika in šivilja — samo dobre moći sprejem takoj. Sprejem tudi vajenko kmečkih staršev. Salon Noblesse, Kranj, Tavčarjeva 16.

Prodam več panjev Znidarsičev, praznih. Udir. Stražišče 317.

Pes, hud in dober čuvaj, volčjak 2 leti star, se proda. Cena 150.— din. Marjan Pollak, Šmarjetna gora.

Nova spalnica, sperana, pleskana orehova kočenina, 10 komadov in kuhinjska oprava kompletna takoj na prodaj. Cena 5.550.— din. Mizarivo „Sloga“, Stružev.

Hliš z velikim sadnim vrtom naprodaj v Sv. Valburgi. Poizve se v župnišču v Smledniku.

Z L A T O
in srebro kupim po navišji ceni
B R A N G U S, K R A N J.
Istotam se sprejme dobre zlatarje in vajence.

Iščem v Kranju večje skladische ali shrambo za raznovrstni material. Peter Kobal, Kranj.

V i n a
iz Centralne vinarne v Ljubljani, Fran-kopanska ulica 11, bodo zadovoljila Vaše pivce najbolj!

KOLESA

prvovrstnih znakm kakor: Styria, Westa, Bismarck, Herkules, Meister, Triumph in še veliko drugih renomiranih znakm, kakor tudi rabljena kolesa damske in moške dobite po zelo nizki ceni pri

LIPAR — CERKLJE
VELIKA IZBIRA!

Fotograf
ŠTEFAN ROVŠEK

Kranj Cojzova cesta 4.
(pri pokopališču)

Priporoča se za vsa v fotografsko stroko spadajoča dela

Naznanjam cenj. damam, da sem otvoril

nov damski salon

„Noblesse“

v Kranju, Tavčarjeva ul. 16. (v hiši ge. Rus.

Izdelujem le prvovrstne damsko garderobo, kostume, plašče, obleke ter razna športna oblačila. Potrudil se bom, da boste zadovoljni z izdelavo in primerno ceno. Sprejem tudi popravila. - Se priporoča

Korinšek Ladislav, damski krojač.

H R A N I L N I C A I N P O S O J I L N I C A V K R A N J U

(Ljudski dom) r. z. z. n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. — Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom poštnje hranilnice in so vlagateljem tozadenvne položnice na razpolago

Hranilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo vsak čas brez napovedi.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodnejše.